

KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS DOTNUVOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2013 m. spalio 7–10 d.

Vizito tikslas – mokyklų veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Margarita Vilkonienė – vadovaujančioji vertintoja;

Rasa Švelnienė, Violeta Karalienė, Loreta Tamulaitienė.

Vizito metu stebėta 50 veiklų, įskaitant klasių valandėles, neformaliojo švietimo, specialiosios pedagogikos bei logopedinius užsiėmimus, kompleksinę veiklą priešmokyklinio ugdymo grupėje, gilintasi į mokinių, mokytojų ir specialistų veiklą pamokose, mokyklos vadovų, klasių vadovų ir aptarnaujančio personalo darbą, kalbėtasi su Mokyklos, Metodine, Mokytojų tarybomis, mokinių klasių aktyvo atstovais, įsivertinimą koordinuojančia grupe, Vaiko gerovės komisija, bibliotekos darbuotojomis, mokinių tėvais. Analizuota mokyklos veikla, nagrinėti mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai. Darbe vadovautasi Bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo tvarkos aprašu, Mokyklų išorės vertintojų elgesio kodeksu, informacijos fiksavimo formomis. Naudotasi Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijose aprašytais bendrojo lavinimo mokyklos veiklos rodikliais.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad rekomenduojamus patobulinimus Dotnuvos pagrindinė mokykla gali įgyvendinti veiksmingiau panaudodama savo vidaus išteklius.

I. GIMNAZIJOS/MOKYKLOS KONTEKSTAS

Mokykla įsikūrusi savo istorija ir kultūrinio paveldu itin turtingoje aplinkoje. Istorinė miestelio ir mokyklos praeitis suteikia palankias sąlygas mokyklai plėsti ir turtinti edukacinę aplinką, ugdymo procese tikslingai panaudojant istorinį, kultūrinį bei architektūrinį paveldą, pasinaudojant čia gyvenusių žymių žmonių – selekcininko D. Rudzinskio, Tėvo Stanislovo – šviesia atmintim. Geografinė mokyklos aplinka taip pat palanki tiek gamtinio, tiek socialinio ugdymo aplinkos sampratos plėtrai.

Šių dienų Dotnuvos pagrindinė mokykla yra bendrojo ugdymo įstaiga, įgyvendinanti priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo ir neformaliojo vaikų švietimo programas. Mokyklos neaplenkė visai šaliai aktualios demografinės problemos: nuo 2007 m. Dotnuvos seniūnijoje nuosekliai mažėja gyventojų gimstamumas, intensyvėja emigracija. Tuo laikotarpiu stebėtas mokinių skaičiaus mažėjimas, tik pastaraisiais metais, mokykloje įsteigus mišrią priešmokyklinio ugdymo (-si) grupę, mokinių skaičius stabilizavosi (2011 m. – 136, 2012 m. – 133, 2013 m. – 145 mokiniai). Be to, mokykla patiria aplinkinių ugdymo įstaigų konkurenciją: už 3 km. Nuo Dotnuvos įsikūrusi Akademijos gimnazija, geras susisiekimas su Kėdainiais, todėl dalis mokinių, baigusiu 1-ąją pagrindinio ugdymo pakopą Dotnuvos pagrindinėje mokykloje, siekdami aukštesnės mokymo (-si) kokybės, renkasi minėtas mokyklas.

Socialinis ugdymo kontekstas nėra geras: mokykloje stabiliai daugėja vaikų iš probleminių, socialiai remtinų šeimų ar likusių be teisėtų globėjų, didėja vaikų sergamumo rodikliai. Daugumos mokinių šeimų socialinė ekonominė padėtis yra prasta: daugumos mokinių tėvai yra įgiję tik pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą, dalis jų yra bedarbiai, gyvena iš pašalpų, net 70 proc. mokinių skiriamas nemokamas maitinimas ir parama mokymo priemonėms įsigyti. Mokyklos rūpestis – 8 socialinės rizikos šeimos. Šie faktai rodo, kad rūpinimasis mokiniiais, socialinė pagalba yra ypač aktualūs mokyklos veiklos aspektai. Mokykloje dirba 23 mokytojai (4 iš jų – nepagrindinėse pareigose). Pedagoginė mokytojų kvalifikacija tinkama: 3 mokytojai metodininkai, 16 vyresniųjų mokytojų, 4 mokytojai turi mokytojo kvalifikacinę kategoriją. Profesionalią pedagoginę pagalbą teikia logopedė (0,5 etato) ir specialioji pedagogė (0,5 etato). Vertinimo metu mokykloje buvo ugdomi 52 specialiujų ugdymosi poreikių (toliau – SUP) turintys

mokiniai. 3 iš jų mokomi pagal individualizuotas, 18 – pagal pritaikytas, kiti – pagal bendrąsias programas. Pateikti skaičiai leidžia teigti, kad mokykloje teikiama minimali pedagoginė pagalba SUP mokiniams. Tokią situaciją lemia mokyklos finansavimas: paskirtų lėšų pakanka apmokėti darbo užmokesčiui tik pagal patvirtintus tarififikacijos ir etatų sąrašus. Dėl deficitinio savivaldybės biudžeto aplinkos lėšų mokyklai skirta mažiau nei yra būtinųjų išlaidų: trūksta lėšų darbo užmokesčiui, komunalinėms išlaidoms.

STIPRIEJI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Sveikos gyvensenos įgūdžius formuojančios vertybės (1.1.1. – 3 lygis). Dvasiškai ir fiziškai sveiko, energingo žmogaus vizija daugumos bendruomenės narių pripažįstama kaip mokyklos vertybė, padedanti formuoti sveikos gyvensenos įgūdžius, suteikianti kryptingumo mokyklos veiklai bei savitumo mokyklos kultūrai, todėl tai yra vertinama kaip vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų. Ateityje vertėtų siekti, kad minėtoji vertybė taptų kiekvieno bendruomenės nario pasaulėžiūros komponentu. Tai skatins mokinius sąmoningiau rinktis sveikos gyvensenos dalyką, sudarys galimybių savitos ugdymo krypties tęstinumui, padės veiksmingiau užkardyti žalingus mokinių įpročius.

2. Stiprus daugumos bendruomenės narių tapatumo jausmas (1.1.3 – 3 lygis). Tapatumo jausmą iš dalies patvirtina mokytojų, mokinių, jų tėvų ir mokytojų nuomonių apie mokyklos veiklą statistinės ataskaitos (toliau – STA) duomenys: 95 proc. apklaustų mokinių didžiuojasi mokydami šioje mokykloje, 93 proc. tėvų yra patenkinti, kad jų vaikas mokosi šioje ugdymo įstaigoje, o 100 proc. mokytojų džiaugiasi, kad dirba šioje mokykloje. Vertinimo savaitę tokias nuostatas patvirtino dauguma kalbintų bendruomenės narių. Pastebėtas tik dalies naujai pradėjusių dirbti mokytojų siekis bent iš dalies atsiriboti nuo mokykloje egzistuojančių problemų. Todėl stiprus daugumos bendruomenės narių tapatumo jausmas yra traktuojamas kaip viena mokyklos stiprybių, tikintis, kad mokykla ras būdų veiksmingai ir per kuo trumpesnę laikotarpį įtraukti į įvairiapusį bendruomenės gyvenimą (įskaitant ir asmeninę atsakomybę už bendrus veiklos rezultatus) naujai atvykusius mokytojus. Vertinant bendruomenės tapatumo jausmą būtina paminėti ir tai, kad mokykla neturi įstaigos filosofiją bei bendruomenės ritualus įprasminančios atributikos – vėliavos, emblemos, mokyklos himno ar dainos, o tai, neabejotinai, dar labiau stiprintų bendruomenės identitetą.

3. Geri bendruomenės santykiai (1.1.4. – 3 lygis). Šiltas, nuoširdus ir betarpiškas bendruomenės narių tarpusavio bendravimas yra šios mokyklos išskirtinumas. Pastebėta, kad ugdymo įstaigoje skiriama pakankamai dėmesio šio veiklos aspekto puoselėjimui. Geri bendruomenės santykiai daro įtakos ugdymo (-si) aplinkos kokybei, todėl tai yra traktuojama kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Verta paminėti, kad šiuo metu geri tarpusavio santykiai mokykloje yra priimami kaip mažos bendruomenės duotybė, kurią lemia bendražmogiškosiomis vertybėmis, kaimyniškais bei draugystės ryšiais grindžiamas buvimas drauge. Siekiant pačios aukščiausios bendruomenės santykių kokybės, vertėtų veiksmingiau panaudoti bendruomenės telkimo strategijas, orientuotas į bendrą veiklos tikslų siekimą, tobulėjimo, saviraiškos poreikių tenkinimą, inovacijų diegimą bei konstruktyvų komandinį bendradarbiavimą.

4. Mokymuisi palankus klasių mikroklimatas (1.1.6. – 3 lygis). Klasių mikroklimato kokybė būdinga pastarojo tipo mokyklai: vertinimo savaitę fiksuoti pavieniai destruktivaus elgesio atvejai, kurie kilo dėl tvarkos, drausmės susitarimų trūkumo, tačiau daugelyje pamokų stebėti draugiški mokinių tarpusavio bei pagarbūs mokinių ir mokytojų santykiai. Remiantis pateiktais pastebėjimais bei tyrimo duomenimis daroma išvada, kad klasių mikroklimatas yra palankus mokymuisi ir tai yra vertinama kaip dar vienas stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

5. Tinkamas mokyklos vaidmuo vietos bendruomenėje (1.4.1. – 3 lygis). Mokykla ne tik stengiasi įtraukti vietos bendruomenę į mokyklos renginius, tačiau siekia ir pati aktyviai dalyvauti miestelio bendruomenės gyvenime. Mokinių tėvai pokalbiuose patvirtino, kad mokykla siekia tenkinti vietos bendruomenės poreikius: ugdymo įstaigoje įsikūręs Dotnuvos miestelio bendruomenės centras, Akademijos kultūros centro Dotnuvos filialas, miestelio gyventojai turi galimybių naudotis sporto sale. Remiantis pateiktais faktais daroma išvada, kad mokyklos vaidmuo

vietos bendruomenėje yra vienas stipriųjų šios ugdymo įstaigos veiklos aspektų. Siekiant aukščiausio pastarosios veiklos kokybės lygmens, vertėtų daugiau dėmesio skirti mokinių tėvų įtraukimui į mokyklos veiklą.

6. Bendruomenės poreikius tenkinantis neformalusis švietimas (2.1.5. – 3 lygis). Neformaliuoju švietimu tenkinami daugumos mokinių ir jų tėvų poreikiai. Neformaliajam švietimui skirtas valandas mokykla panaudoja pagal paskirtį. 2013–2014 m. m. mokiniams pasiūlyta 12 neformaliojo švietimo programų, kurių įgyvendinimui pagal ugdymo planą skirta 21 valanda. STA duomenimis, didžiajai daliai mokinių mokykloje vykstantys būreliai ir kiti užsiėmimai yra įdomūs (tai patvirtino 84 proc. apklaustų mokinių). Tokius tyrimo rezultatus pagrindžia kasdienė praktika: 2012–2013 m. m. būrelius lankė 81,5 proc. visų mokinių, 2013–2014 m. m. – 95,8 proc.; dalis mokinių lanko po 2–3 neformaliojo švietimo užsiėmimus ir tik 5 mokyklos mokiniai nelanko nė vieno būrelio. Svarbu tai, kad mokykla siekia sudaryti sąlygas visiems mokiniams lankyti bent vieną neformaliojo švietimo užsiėmimą derindama užsiėmimų bei mokinių pavėžėjimo iš mokyklos laiką. Neformaliuoju vaikų švietimu yra puoselėjama dalis mokykloje išpažįtamų vertybių, užtikrinamos galimybės mokinių saviraiškai, ugdomi kūrybiniai bei sportiniai gebėjimai, tenkinami daugumos mokinių ugdymosi poreikiai.

7. Aktyvus mokinių dalyvavimas konkursuose, varžybose, projektuose (3.2.2. – 3 lygis). Mokykloje sudarytos sąlygos aktyviam mokinių dalyvavimui meninėje, kūrybinėje, sportinėje veikloje. Dalis mokinių reguliariai dalyvauja rajono ir šalies mastu organizuojamuose konkursuose, varžybose, olimpiadose, dažnai yra apdovanojami padėkos raštais, diplomais. Dalyvavimas minėtuose renginiuose sudaro palankių galimybių tenkinti dalies mokinių saviraiškos poreikius, per neformalųjį švietimą ugdyti įvairūs mokinių gebėjimus.

8. Paveiki rūpinimosi mokiniiais politika (4.1.1. – 3 lygis). Mokiniais kolegialiai rūpinasi visa mokyklos bendruomenė: administracija, mokytojai, klasių vadovai, pagalbos specialistai bei aptarnaujantis personalas. Konkrečius prevencinio darbo, pagalbos mokantis, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimo klausimus pakankamai kryptingai sprendžia Vaiko gerovės komisija (toliau – VGK). VGK iniciatyva mokykloje vykdoma prevencinė veikla, į klases vadovų valandėlių turinį integruojamos gyvenimo įgūdžių, prevencinės, ugdymo karjerai programos. Siekiant užtikrinti mokinių saugumą mokykloje organizuojamas mokytojų (koridoriuose) ir mokinių (klasėse) budėjimas pertraukų metu. Mokyklos administracija, dauguma mokytojų, pagalbos mokiniui specialistai nuolat stengiasi užkirsti kelią netoleruotinam mokinių elgesiui. Vertinimo savaitę nustatyta, kad kryptingos suaugusiųjų bendruomenės pastangos rūpintis mokiniais ne tik padeda daugumai mokinių jaustis saugiai, bet daro įtakos jų asmenybės ir socialinei raidai. Minėtos pastangos taptų dar veiksmingesnės, jei mokykloje būtų pilnai sukomplektuota pagalbos mokiniams specialistų komanda (vertinimo metu mokykloje nebuvo psichologo ir soc. pedagogo; specialistų funkcijas perėmė ir paveikiai vykdė VGK).

9. Nuosekliai skatinama mokinių asmenybės ir socialinė raida (4.1.2. – 3 lygis). Mokinių asmenybės ir socialinė raida yra nuosekliai skatinama. Ši veikla pakankamai rezultatyvi: susitikimuose su vertintojais dalyvavę mokiniai patvirtino, jog daugeliu atvejų mokinių tarpusavio santykiai yra draugiški, o vizito metu pastebėta, kad dalis mokinių pamokų metu geba dirbti savarankiškai bei tinkamai bendrauti tiek su mokytojais, tiek su kitais mokiniais, tai rodo aukštą mokinių savarankiškumo ir pasitikėjimo savimi lygį, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti. Todėl pastaroji veikla – nuosekliai skatinama mokinių asmenybės ir socialinė raida – traktuojama kaip viena iš mokyklos stiprybių. Ateityje, siekiant aukščiausio lygio mokinių asmenybės raidos, jos skatinimui vertėtų išnaudoti pačią artimiausią ugdymo (-si) aplinką, inicijuoti kasdienes situacijas, kuriose mokiniai būtų intensyviau skatinami padėti mokytojui ar klasės draugui, stipriau išryškėtų klasių budėtojų funkcijos. Pamokose daugiau dėmesio vertėtų skirti bendrųjų kompetencijų ugdymui, vertybinių nuostatų formavimui. Mokyklai būtų tikslinga sudaryti sąlygas mokinių savivaldai.

10. Tinkamas patalpų panaudojimas (5.5.3. – 3 lygis). Prieš keletą metų mokykla renovuota. Visos mokyklos patalpos, įskaitant klases, kabinetus, viešąsias erdves, ūkines patalpas, yra labai švarios, tvarkingos. Racionaliai ir tikslingai išnaudojamos visos ugdymo įstaigos erdvės:

tenkinant vietos bendruomenės poreikius įrengta priešmokyklinio ugdymo klasė ir vaikų miegamasis, yra valgykla, sporto salė, sveikos gyvensenos kabinetas, mokytojų kambarys. Po renovacijos mokykloje padaugėjo ugdymui (-si) skirtų patalpų: įrengti technologijų, gamtos mokslų (chemijos/biologijos/fizikos), muzikos bei informacinių technologijų kabinetai. Tačiau dėl mokymo priemonių trūkumo šie kabinetai neatitinka šiuolaikinių reikalavimų. Viešose erdvėse pagal galimybes siekiama sudaryti sąlygas mokiniams jaukiai pailsėti (1-o aukšto fojė įrengta poilsio erdvė: minkštas kampas, stalelis). Baldai atnaujinti visuose kabinetuose. Tačiau mokyklos sporto aikštynas/stadionas reikalingas renovacijos. Šiuo metu stadiono takai užžėlę žole, pati aikštė nelygi, duobėta, tačiau mokykla turi vilčių artimiausiu metu gauti finansavimą stadiono renovacijai. Įvertinus visus minėtus faktus, tinkamas patalpų panaudojimas vertinamas kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Mokyklai būtų naudinga įdiegti kabinetinę sistemą. Tikėtina, kad tuomet veiksmingesnis taptų mokymosi priemonių panaudojimas. Atsižvelgiant į socialinį mokyklos kontekstą vertėtų dalį patalpų priartinti prie jaukių namų aplinkos – tai ypač aktualu nepriteklių ir socialinę atskirtį patiriančių šeimų vaikams.

TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Pamokos organizavimas (2.2.1; 2.2.2. – 2 lygis). Tik dalyje (38 proc.) pamokų mokymo (-si) uždavinys buvo orientuotas į pamatuojamą mokinių veiklos rezultatą, jame nusakyti aiškūs, konkretūs mokymosi sėkmės kriterijai. Didesnėje dalyje pamokų nepakankamai kruopštus mokytojo veiklos planavimas darė įtakos pamokos organizavimo kokybei: taikyti ugdymo metodai, užduotys, mokymo priemonės menkai derėjo su mokymo (-si) uždaviniu, todėl neužtikrino kiekvieno mokinio mokymo (-si) sėkmės. Mokykloje akivaizdžiai dominuoja tradicinė pamokos struktūra, pagrįsta klasikine poveikio pedagogine paradigma. Tokios struktūros pamokos orientuotos į mokytojo parengtos, susistemintos mokymo medžiagos perteikimą, informacijos įsiminimą ir netikslingą jos reproduktivumą. Be to, didelė dalis mokytojų visą savo dėmesį sutelkė mokymo veiklai, nepagrįstai nuvertindami ne mažiau reikšmingas kitas struktūrinės pamokos dalis – įvadinę bei apibendrinamąją. Visa tai leidžia daryti išvadą, kad pamokos organizavimas yra vienas tobulintinių mokyklos veiklos aspektų. Tikėtina, kad detalesnis, kūrybiškesnis kasdienės mokytojo veiklos planavimas sudarytų daugiau galimybių organizuoti šiuolaikiškas, į aktyvų mokymąsi orientuotas pamokas, padėtų mokiniams įprasminti mokymosi veiklą.

2. Išmokimo stebėjimas (2.3.4. – 2 lygis). Daugelyje pamokų stebėjimo protokolų užfiksuoti tokie vertintojų pastebėjimai: išmokimo stebėjimas neveiksmingas, neišsiaiškinama kiekvieno mokinio išmokimo kokybė, nestebima ir nefiksuojuama kiekvieno mokinio pažanga ir pan. Tuo remiantis teigiama, kad išmokimo stebėjimas pamokose yra vienas tobulintinių mokyklos veiklos aspektų. Tikėtina, kad informatyvių išmokimo stebėjimo ir vertinimo būdų/formų naudojimas sudarytų sąlygas išsiaiškinti, ką mokiniai pamokoje išmoko, sudarytų galimybių grįžti prie nesuprastų, neišmoktų dalykų ir laiku likviduoti mokymosi spragas. Pastarąjį veiklos aspektą tobulinti padėtų ir aiškūs susitarimai dėl išmokimo vertinimo kriterijų: tai leistų mokiniams objektyviai ir racionaliai įsivertinti, mokytojams – objektyviai įvertinti pamokos sėkmę ir tikslingai planuoti tolimesnį mokymą.

3. Mokymosi poreikių nustatymas (2.5.1. – 2 lygis). Mokykloje nepakankamai dėmesio skiriama mokinių mokymosi poreikių nustatymui. Ši įžvalga grindžiama pastebėjimu, kad dalis pedagogų, mokydami dalyko, nepagrįstai orientavosi į žemą ar patenkinamą klasės pasirengimo lygį ir pamokose mokiniams teikė tik žemiausio lygio mąstymo gebėjimų (žinių atgaminimo) reikalaujančias užduotis. Nepakankamai gerai pažinti mokinių mokymosi poreikiai darė įtakos mokymosi veiklos diferencijavimo kokybei. Tokia situacija, savo ruožtu, lėmė mokymosi pasiekimų pamokoje lygį: daliai mokinių nebuvo sudarytos galimybės išnaudoti turimą mokymosi potencialą, pasinaudoti turima patirtimi ir jau įgytais aukštesnio lygio gebėjimais, todėl šie mokiniai darė minimalią pažangą, buvo nepakankamai aktyvūs, nes jų poreikių neatitinkantis mokymas neskatinė/nepalaikė mokymosi motyvacijos. Atsižvelgiant į tai, mokymosi poreikių nustatymas yra traktuojamas kaip dar vienas tobulintinių mokyklos veiklos aspektų. Mokiniai pasiektų geresnių mokymosi rezultatų, jei būtų sudarytos sąlygos asmeninės pažangos siekti atsižvelgiant į kiekvieno

mokinio individualius gebėjimus ir poreikius. Mokytojams vertėtų pamokose skirti ne tik skirtingos apimties, bet ir skirtingo lygmens užduotis, sudaryti galimybių mokytis skirtingais būdais, rinktis skirtingas mokymosi priemones. Neabejotinai tikslinga atsižvelgiant į mokinių polinkius, gebėjimus ir pasiekimus konkrečioje pamokoje skirti diferencijuotus namų darbus.

4. Mokyklos ir atskirų mokinių pažanga (3.1. – 2 lygis). Dalyje pamokų mokinių mokymosi pažanga liko iš esmės nepamatuota dėl neapibrėžtų vertinimo kriterijų bei neracionaliai valdomo pamokos laiko. Kartais pažangos vertinimas nesietas su išsikeltu mokymosi uždaviniu. Tokie trūkumai darė įtakos mokymosi kokybei: daugeliu atvejų nepalaikyta mokinių mokymosi motyvacija, neišnaudotos galimybės plėtoti metakognityvinius mokinių gebėjimus, o tuo pačiu – neugdytas mokėjimas mokytis. Kiekvieno mokinio daromą pažangą analizuoja klasių vadovai ir aptaria su mokiniais per klasių valandėles. Tačiau suvestinių, diagramų ar kitų faktų, patvirtinančių šių analizių tikslumą, rezultatų panaudojimą pažangos planavimui, nėra. Mokytojų tarybos posėdžiuose aptariami tik tų mokinių, kurie yra neatestuoti arba turi nepatenkinamus metinius įvertinimus, mokymosi rezultatai ir pažanga, tačiau lyginamoji pasiekimų analizė neatliekama, mokiniai neskatinami mokykloje vertinti ir įsivertinti savo individualią pažangą. Pateikti pastebėjimai leidžia daryti išvadą, kad mokyklos ir atskirų mokinių pažanga yra tobulintinas veiklos aspektas. Mokyklai vertėtų daugiau dėmesio skirti individualios mokinių pažangos matavimui, fiksavimui, sukauptos vertinimo informacijos analizei. Tai suteiktų galimybių koreguoti/tobulinti ugdymo (-si) procesą remiantis objektyviais duomenimis. Mokytojams būtų tikslinga detaliau planuoti kasdienę veiklą, kuo tiksliau numatant individualios pažangos matavimo būdus bei priemones.

5. Gabių vaikų ugdymas (4.3.2. – 2 lygis). Gabesni mokiniai raginami dalyvauti dalykų olimpiadose, konkursuose, konferencijose, varžybose, neformaliojo švietimo veikloje, už gerus pasiekimus minėti mokiniai įvairiai skatinami (apdovanojami padėkos raštais, mokslo metų pabaigoje organizuojama išvyka). Tačiau vizito savaitę nustatyta, kad mokykloje per mažai dėmesio skiriama gabių mokinių atpažinimui ir kryptingam jų ugdymui. Kalbinti mokytojai negalėjo patvirtinti išskirtinio dėmesio gabiesiems mokiniams, išskyrus papildomą mokymą (-si) po pamokų. Didžiojoje daugumoje stebėtų pamokų gabesnieji mokiniai neišsiskyrė iš visų klasės mokinių: jie atliko tas pačias užduotis (tik kai kuriose pamokose buvo skirtos papildomos užduotys), jiems skirti tokie pat namų darbai, jų gebėjimais nepasinaudota organizuojant visos klasės mokymosi veiklas. Gabių mokinių poreikiai būtų tenkinami geriau, jeigu būtų sukurta gabių mokinių atpažinimo ir ugdymo sistema, o pamokose mokytojai dažniau individualizuotų užduotis, atsižvelgdami į šių mokinių patirtį ir gebėjimus, leistų minėtiems mokiniams individualiai pasirinkti veiklos tempą, mokymo (-si) būdus, dažniau taikytų mokinių kūrybingumą skatinančius mokymo (-si) metodus. Pamokų metu gabesnius mokinius vertėtų įtraukti į pagalbos teikimą mokymosi sunkumų turintiems klasės draugams.